

L-OMBUDSMAN EWROPEW

L-Ombudsman Ewropew imexxi inkjesti dwar każijiet ta' amministrazzjoni ħażina mill-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji u l-aġenziji tal-Unjoni Ewropea, billi jaġixxi fuq inizjattiva proprja jew abbażi ta' lmenti minn ċittadini tal-UE, jew minn kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika residenti fi Stat Membru jew li fih ikollha l-uffiċċju registrat tagħha. L-Ombudsman jiġi elett mill-Parlament Ewropew għat-tul tal-leġislatura Parlamentari.

IL-BAŽI ĠURIDIKA

L-Artikoli 20, 24 u 228 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) u l-Artikolu 43 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea.

L-istatus u d-dmirijiet tal-Ombudsman ġew spjegati mill-Parlament f'deċiżjoni tad-9 ta' Marzu 1994 li ttieġdet wara konsultazzjoni mal-Kummissjoni u bl-approvazzjoni tal-Kunsill^[1]. L-Ombudsman imbagħad adotta dispożizzjonijiet li jimplimentaw din id-deċiżjoni. Il-proċeduri għall-elezzjoni u t-tneħħija tal-Ombudsman huma stabbiliti fl-Artikoli 231 sa 233 tar-Regoli ta' Proċedura tal-Parlament.

L-OBJETTIVI

Stabbilit mit-Trattat ta' Maastricht (1992) l-Ombudsman Ewropew huwa korp li għandu l-għan li:

- itejjeb il-protezzjoni taċ-ċittadini jew ta' kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika residenti fi Stat Membru jew li fih ikollha l-uffiċċju registrat tagħha, b'rabta ma' każijiet ta' amministrazzjoni ħażina mill-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji jew l-aġenziji tal-Unjoni Ewropea; u
- b'hekk, issaħħaħ it-trasparenza u r-responsabbiltà demokratika fil-proċess tat-teħid ta' deċiżjonijiet u fl-amministrazzjoni tal-istituzzjonijiet tal-UE.

A. L-istatus

1. L-elezzjoni

a. Ir-rekwiżiti

L-Ombudsman:

[1] ĠU L 113, 4.5.1994, p. 15 – emendat bid-deċiżjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-14 ta' Marzu 2002 (ĠU L 92, 9.4.2002, p. 13) u tat-18 ta' Ġunju 2008 (ĠU L 189, 17.7.2008, p. 25).

- irid jissodisfa l-kundizzjonijiet meħtieġa biex jeżerċita l-ogħla funzjonijiet ġuridici f'pajjiżu jew ikollu l-għarfien espert u l-esperjenza meħtieġa biex jissodisfa kif xieraq id-dmirijiet ta' Ombudsman;
- irid jagħti garanzija tal-indipendenza assoluta tiegħu.

b. Il-proċedura:

Fil-bidu ta' kull leġislatura parlamentari jew f'każ ta' mewt, riżenja jew tneħħija mill-kariga tal-Ombudsman, il-President tal-Parlament Ewropew joħroġ talba għal nomini għall-uffiċċju tal-Ombudsman u jagħti limitu ta' żmien sa meta dawn jistgħu jiġu pprezentati. In-nomini jridu jiġu appoġġati minn mill-inqas 40 Membru tal-Parlament Ewropew li jiġu minn mill-inqas żewġ Stati Membri. In-nomini jitressqu quddiem il-Kumitat għall-Petizzjonijiet tal-Parlament, li mbagħad jikkunsidra l-ammissibbiltà tagħhom. Il-Kumitat jista' jitlob li jisma' lill-persuni nominati. Lista ta' nomini ammissibbli mbagħad titressaq għall-votazzjoni fil-Parlament. L-Ombudsman jiġi elett b'maġġoranza tal-voti mitfugħa.

2. Il-mandat

a. It-tul ta' żmien

L-Ombudsman jiġi elett mill-Parlament wara kull elezzjoni Ewropea għat-tul tal-leġislatura tiegħu. L-Ombudsman jista' jerga' jiġi elett.

b. Id-doveri

L-Ombudsman:

- irid ikun kompletament indipendenti fil-qadi ta' dmirijietu, fl-interess tal-UE, taċ-ċittadini u tar-residenti fiżiċi u ġuridici tagħha;
- ma jridx jitlob jew lanqas jaċċetta istruzzjonijiet minn kwalunkwe gvern, istituzzjoni, korp, uffiċċju jew entità;
- irid jastjeni minn kull att li ma jkunx kompatibbli mal-kariga tiegħu;
- ma jridx jieħu sehem f'ebda attività politika, amministrattiva jew professjonali oħra, sew jekk bi qliegħ u sew jekk le.

3. It-tneħħija

L-Ombudsman jista' jitneħħa mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (QĠUE) fuq talba tal-Parlament jekk ma jibqax jissodisfa aktar il-kundizzjonijiet rikjesti għall-qadi ta' dmirijietu jew jekk jinstab ħati ta' każ serju ta' kondotta ħażina.

B. Ir-rwol

1. Il-kamp ta' applikazzjoni

L-Ombudsman jittratta każijiet ta' amministrazzjoni ħażina mill-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji jew l-aġenziji tal-Unjoni Ewropea.

a. L-Ombudsman jista' jsib amministrazzjoni ħażina jekk istituzzjoni tonqos milli tirrispetta:

- id-drittijiet fundamentali;
- ir-regoli jew il-prinċipji ġuridici;

— il-prinċipji ta' amministrazzjoni tajba.

L-inkjesti tal-Ombudsman jikkonċernaw prinċipalment:

- it-trasparenza/l-obbligu ta' rendikont;
- il-kultura tas-servizz;
- ir-rispett għad-drittijiet proċedurali;
- l-użu xieraq tad-diskrezzjoni;
- ir-rispett tad-drittijiet fundamentali;
- ir-reklutaġġ;
- il-ġestjoni tajba mill-UE ta' kwistjonijiet relatati mal-persunal;
- il-ġestjoni finanzjarja soda;
- l-etika;
- il-parteciċipazzjoni tal-pubbliku fit-teħid tad-deċiżjonijiet fl-UE.

Madwar terz tal-inkjesti li l-Ombudsman iwettaq kull sena jikkonċernaw in-nuqqas ta' informazzjoni jew ir-rifjut li tingħata informazzjoni.

b. L-eċċezzjonijiet

Huma esklużi l-każijiet li ġejjin:

- azzjoni tal-QĠUE u l-Qorti Ġenerali li jaġixxu fir-rwol ġudizzjarju tagħhom; l-inkjesti tal-Ombudsman dwar il-QĠUE huma marbuta biss mal-attivitajiet mhux ġudizzjarji tagħha, pereżempju, offerti, kuntratti u każijiet tal-persunal;
- ilmenti kontra awtoritajiet lokali, reġjonali jew nazzjonali, anke meta dawn l-ilmenti jirreferu għal kwistjonijiet marbuta mal-Unjoni Ewropea;
- azzjonijiet minn qradi jew ombudsmen nazzjonali: l-Ombudsman mhuwiex qorti tal-appell kontra deċiżjonijiet meħuda minn dawn il-korpi;
- każijiet li preċedement ma jkunux għaddew mill-proċeduri amministrattivi xierqa tal-organizzazzjonijiet konċernati minn qabel;
- ilmenti kontra uffiċjali individwali tal-UE rigward l-imġiba tagħhom.

2. Ir-referenzi

L-Ombudsman iwettaq inkjesti li jidhirlu li jkun hemm raġuni għalihom, fuq inizjattiva proprja jew abbażi ta' lmenti mressqa lilu minn ċittadini tal-UE jew minn kull persuna fiżika jew ġuridika residenti fi Stat Membru jew li fih ikollha l-uffiċċju reġistrat tagħha, jew direttament jew permezz ta' Membru tal-Parlament Ewropew, għajr fejn il-fatti allegati jkunu jew kienu sugġetti għal proċedimenti ġuridici.

3. Is-setgħat fit-tmexxija tal-inkjesti

L-Ombudsman jista' jitlob informazzjoni minn:

- istituzzjonijiet u korpi, li jridu jikkonformaw u jipprovdu aċċess għall-fajls ikkonċernati, għajr jekk jiġu pprojbiti milli jaġhmlu dan għal raġunijiet ta' segretezza ġġustifikati kif jixraq;

- uffiċjali u impjegati oħra ta' dawn l-istess istituzzjonijiet u korpi, li jintalbu jixhdu fuq talba tal-Ombudsman, minkejja li jibqgħu marbuta bid-dmir tagħhom tas-segretezza professjonali;
- l-awtoritajiet tal-Istati Membri, li jridu jikkonformaw dment li tali divulgazzjoni ma tkunx ipprojbata bil-liġi jew b'regolament; madankollu, anke f'każijiet bħal dawn, l-Ombudsman jista' jikseb l-informazzjoni bil-kundizzjoni li ma jiżvelahix.

Jekk ma jiksibx l-għajnuna meħtieġa, l-Ombudsman jinforma lill-Parlament, li mbagħad jieħu l-miżuri meħtieġa. L-Ombudsman jista' wkoll jikkoopera mal-kontropartijiet tiegħu fl-Istati Membri, suġġett għad-dispożizzjonijiet tad-dritt nazzjonali kkonċernat. Jekk jidher li l-informazzjoni tkun relatata ma' kwistjoni li tinvolvi d-dritt kriminali, l-Ombudsman minnufih javża lill-awtoritajiet nazzjonali kompetenti u lill-Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi (OLAF). Jekk ikun il-każ, l-Ombudsman jista' wkoll jinforma lill-istituzzjoni tal-UE li lejha jkun responsabbli l-uffiċjal jew il-membru tal-persunal ikkonċernat.

4. Ir-riżultati tal-inkjesti

Kull fejn huwa possibbli, l-Ombudsman għandu jaġixxi b'kooperazzjoni mal-istituzzjoni jew mal-korp ikkonċernat sabiex tinstab soluzzjoni li tissodisfa lil min ikun ressaq l-ilment. Jekk l-Ombudsman jistabbilixxi li seħħ każ ta' amministrazzjoni ħażina, ir-rakkomandazzjonijiet tiegħu jiġu riferuti lill-istituzzjoni jew lill-korp ikkonċernat u dawn ikollhom perjodu ta' tliet xhur biex jinfurmaw lill-Ombudsman dwar l-opinjoni tagħhom. Jekk l-istituzzjoni ma taċċettax ir-rakkomandazzjonijiet proposti, l-Ombudsman jista' jfassal rapport speċjali li jiġi ppreżentat lill-Parlament. Min-naħa tiegħu, il-Parlament jista' jfassal rapport dwar ir-rapport speċjali ppreżentat mill-Ombudsman. Fl-aħħar nett, l-Ombudsman għandu jinforma lil min ressaq l-ilment dwar ir-riżultat tal-inkjesta, l-opinjoni mogħtija mill-istituzzjoni jew mill-korp ikkonċernat u bi kwalunkwe rakkomandazzjoni personali.

C. L-amministrazzjoni

L-Ombudsman huwa assistit minn segretarjat, li l-persunal tiegħu jkun suġġett għar-regoli tas-servizz ċivili Ewropew. L-Ombudsman jaħtar il-kap tas-segretarjat.

D. L-attivitajiet

L-ewwel Ombudsman, is-Sur Jacob Söderman, qeda żewġ mandati, minn Lulju tal-1995 sal-31 ta' Marzu 2003. Matul il-mandat tiegħu, il-Parlament approva l-Kodiċi ta' Mgħiba Amministrattiva (2001). Dan huwa kodiċi ta' proċedura li jqis il-prinċipji tad-dritt amministrattiv Ewropew inklużi fil-ġurisprudenza tal-QĠUE u jispira ruħu mill-leġislazzjonijiet nazzjonali. L-Ombudsman juża dan il-kodiċi meta jkun qed jinvestiga amministrazzjoni ħażina, billi jistrieħ fuq id-dispożizzjonijiet ta' dan il-kodiċi fl-inkjesti tiegħu. Barra minn hekk, il-kodiċi jservi wkoll ta' gwida u ta' riżorsa għall-uffiċjali tal-UE, billi jinkoraġġixxi l-oġġla standards ta' amministrazzjoni.

Nikiforos Diamandouros kien Ombudsman minn April 2003 sal-14 ta' Marzu 2013, meta rriżenja b'effett mill-1 ta' Ottubru 2013. Fil-11 ta' Lulju 2006, huwa ppreżenta proposta dwar aġġustamenti għall-Istatut tal-Ombudsman, li ġiet appoġġata mill-Kumitat għall-Petizzjonijiet, mill-Parlament u mill-Kunsill. L-istatut ġie emendat biex isaħħaħ u jikkjarifika r-rwol tal-Ombudsman, pereżempju f'termini ta' aċċess għad-

dokumenti u ta' notifika ta' informazzjoni lill-OLAF f'każ li din jista' jkun li taqa' taħt il-kompetenza tiegħu.

L-eks Ombudsman Irlandiża, Emily O'Reilly, ħadet il-kariga tagħha ta' Ombudsman Ewropew fl-1 ta' Ottubru 2013, wara li giet eletta fil-kariga mill-Parlament Ewropew waqt is-sessjoni parzjali ta' Gunju 2013, hija giet rikonfermata darbtejn, wara l-elezzjonijiet tal-Parlament Ewropew tal-2014 u tal-2019. Hija tejbet il-viżibbiltà tar-rwol tal-Ombudsman billi ffukat fuq l-aktar kwistjonijiet rilevanti għaċ-ċittadini tal-UE, billi żgurat li l-UE tikseb l-ogħla standards ta' amministrazzjoni, trasparenza u etika. Hija ppromwoviet it-trasparenza fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet tal-UE u b'mod partikolari fit-trilogi u fil-Kunsill, kif ukoll fir-rigward tal-lobbjar, il-gruppi ta' esperti, l-aġenziji tal-UE (bħall-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta, Frontex), u n-negozjati internazzjonali (bħas-Sħubija Trans-Atlantika ta' Kummerċ u ta' Investiment, TTIP). Hija ħadmet biex ittejjeb ir-regoli dwar l-iżvelar ta' informazzjoni protetta, dwar l-Inizjattiva taċ-Ċittadini Ewropej u dwar id-diżabilitajiet. Hija eżaminat ukoll każijiet ta' amministrazzjoni ħażina fir-rigward tal-ħatra ta' eks Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni.

IR-RWOL TAL-PARLAMENT EWROPEW

Għalkemm huwa indipendenti għalkollox fit-twettiq ta' dmirijietu, l-Ombudsman huwa ombudsman parlamentari. Huwa għalhekk li l-Artikolu 228 tat-TFUE, li jittratta l-Parlament Ewropew, jissema fil-Kapitolu 1. L-Ombudsman għandu relazzjonijiet mill-qrib ħafna mal-Parlament, li għandu s-setgħa esklużiva li jeleġġi l-Ombudsman u li jitlob lill-QĠUE tneħħih, li jstabilixxi r-regoli li jirregolaw l-eżerċizzju ta' dmirijietu, jgħinu fl-investigazzjonijiet tiegħu u jirċievi r-rapporti tiegħu. Il-Kumitat għall-Petizzjonijiet, abbażi tar-Regoli ta' Proċedura (l-Artikolu 232), ta' kull sena jfhejji rapport dwar ir-rapport annwali rigward l-attivitajiet tal-Ombudsman. F'dawn ir-rapporti, huwa ripetutament esprima l-appoġġ sħiħ tiegħu għall-ħidma tal-Ombudsman u enfasizza li l-istituzzjonijiet tal-UE għandhom jikkooperaw bis-sħiħ mal-Ombudsman Ewropew sabiex jiżdedu t-trasparenza u l-obbligu ta' rendikont tal-Unjoni, b'mod partikolari billi jiġu implimentati r-rakkomandazzjonijiet tiegħu. Fit-12 Frar 2019 il-Parlament adotta riżoluzzjoni dwar abbozz ta' regolament li jipproponi statut aġġornat tal-Ombudsman, bil-għan li jissaħħu l-indipendenza u s-setgħat tiegħu. Il-Kummissjoni ikkomunikat l-opinjoni tagħha fil-31 ta' Ottubru 2019. Il-fajl gie pprezentat lill-Kunsill għal approvazzjoni, bil-ħsieb tal-adozzjoni finali min-naħa tal-Parlament.

Ottavio Marzocchi
12/2020

